

1. Kiinteät kentät

Kiinteiden kenttien käytön peruseriaate

1. Nimiön merkkipaikka 06 Tyyppi määrittää aineistotyyppin mukaisen 008-kentän, johon valitaan tarvittavat koodit.
2. Ulkoasutiedot kerrotaan 007-kentässä, jota voi myös toistaa.
3. 006-kentässä kerrotaan mahdollinen lisäinformaatio silloin, kun 008-kentän koodit eivät riitä (esim. e-äänite: 000/06 + 008 äänitekoodit, 006 e-aineiston koodit). Moniviestimissä ja kokoelmissa kenttää tarvitaan myös eri osien kuvailuun.

Nimiö (000, LDR) 006 007 008

000 - Nimiö (000, LDR)

Kuvailijan täydentämät koodit (muut tulevat järjestelmissä automaattisesti):

mp 05 - Tietueen tila

Merkkipaikassa 05 Tietueen tila käytetään yleisimmin koodeja **n** = uusi ja **c** = korjattu.

mp 06-07 - Tietueen tyyppi + tietueen bibliografinen taso

Merkkipaikat 06 Tietueen tyyppi ja 07 Tietueen bibliografinen taso on aina tallennettava.

Merkkipaikkaan 06 Tyyppi valitaan sopiva koodi aineiston tyyppin mukaan. Esimerkiksi

c - nuottijulkaisu

j - musiikkiäänite

g - heijastettava kuva tai viestin

o - moniviestin

Merkkipaikassa 07 Bibliografinen taso yleisimmin:

m - monografia (emo)

a - osakohde monografiassa

mp 17 - Koodaustaso

Koodaustaso määräytyy kirjasto- tai tietokantakohtaisesti. Musiikkiaineiston kuvailussa yleisimmät koodit on **lihavoitu**. Melinda-tietueissa on käytetty myös muita koodeja, jotka muutetaan tietuetta päivitettäessä vastaamaan uutta tasoa.

- **# - Täydellinen taso**
Kansallisbibliografian ja -diskografian taso. Täydellinen MARC-tietue, kuvailun kohde on ollut käsillä.
 - Viola/Fennica-tietueen taso. Tätä koodia ei saa muuttaa Melindassa. Muut kirjastot eivät voi käyttää tätä koodia.
- **1 - Täydellinen taso**, kuvailun kohde ei ole ollut käsillä
- **2 - Täydellistä tasoa** niukempi, kuvailun kohde ei ole ollut käsillä
 - Melindassa eivät aktiivisessa käytössä. Tietuetta täydennettäessä muutetaan vastaamaan uutta tasoa.
- **3 - Vähimmäistasoa** niukempi
Lyhyt tietue, joka ei täytä luetteloinnin vähimmäistason vaatimuksia.
 - Käytössä mm. Varastokirjaston primaariluetteloinnissa. Täydennettäessä muutetaan vastaamaan uutta tasoa.
- **4 - Välitaso**
 - Melindan suositeltu kuvailutaso. Vastaa Kuvailustandardiryhmän määrittelemää RDA-kuvailun **perustasoa**.
- **5 - Osittainen (alustava) taso**
Tietue, jota luetteloiva organisaatio ei pidä lopullisena (esim. auktoriteettitiedot eivät ole vahvistettuja muotoja tai tietue ei täytä kansallisen tason luettelointivaatimuksia).
 - Käytössä mm. Fennica-tietueissa, joissa ei vielä ole sisällönkuvailua. Täydennettäessä tietuetta koodi muutetaan vastaamaan uutta tasoa.
- **7 - Vähimmäistaso**
Tietue, joka täyttää vähimmäistason vaatimukset ja jota luetteloiva organisaatio pitää lopullisena. Auktoriteetit ovat vahvistettuja. Taso vastaa Kuvailustandardityöryhmän määrittelemää RDA-kuvailun **ydintasoa**.
 - Täydennettäessä tietuetta koodi muutetaan vastaamaan uutta tasoa.
- **8 - Ennakkotieto**
 - Käytössä Melindassa, täydennettäessä muutetaan vastaamaan uutta tasoa.
- **u - Tuntematon**
Käytetään lähetettävissä tai vastaanotettavissa tietueissa korvaamaan paikallista koodaustasoa silloin kun sopivaa koodaustasoa ei pystytä määrittelemään. Koodia u ei käytetä uusissa tai päivitetyissä tietueissa.
 - Täydennettäessä tietuetta koodi muutetaan vastaamaan uutta tasoa.
- **z - Soveltumaton**
Koodaustason käsite ei sovellu tietueelle.
 - Käytetty joissain vanhoissa Fennica-tietueissa, täydennettäessä muutetaan vastaamaan uutta tasoa.

mp 18 - Luettelointisäännöt

Merkkipaikassa 18 koodi on aina i = ISBD-välimerkitys

006 - Lisäinformaatiokoodit (T)

- 006 - (BK) KIRJAT
- 006 - (CF) ELEKTRONISET AINEISTOT
- 006 - (CR) JATKUVAT JULKAISUT
- 006 - (MP) KARTAT
- 006 - (MU) MUSIIKKI
- 006 - (MX) SEKALAISET AINEISTOT
- 006 - (VM) VISUAALISET AINEISTOT

Kenttää 006 käytetään aineistotyyppiä koskevan lisäinformaation tallentamiseen silloin, kun informaatiokoodit kentässä 008 eivät riitä kohteen ominaisuuksien kuvaamiseen. Kenttää 006 käytetään tarvittaessa kentän 008 lisänä, ei sen korvikkeena. Kentän 006 merkkipaikat 01-17 vastaavat kentän 008 merkkipaikkoja 18-34. Kenttää voidaan toistaa tarvittaessa.

Esimerkkejä

- Musiikkivideo on ensisijaisesti visuaalista aineistoa (000/06 = g ja 008 = VM), musiikkia kuvaavat koodit annetaan kentässä 006 (MU)
- Verkkovideo koodataan visuaalisena aineistona (000/06 = g ja 008 = VM), lisäksi tarvitaan 006 (CF) koodit
- Musiikkiäänite verkossa koodataan musiikkiäänitteenä (000/06 = j ja 008 = MU), lisäksi tarvitaan 006 (CF) koodit
- Moniviestimissä valitaan 000/06 = o ja 008 = VM (008/39 = b - moniviestin). 006 kenttää toistetaan, niin että kaikkien aineistotyyppien erityispiirteet saadaan näkyviin.
- **Tarkempia ohjeita informaatiokodeista löytyy aineistokohtaisista ohjeistuksista.**

007 - Ulkoasua koskevat informaatiokoodit (T)

- Toistettava kenttä sisältää koodimuotoista erikoistietoa kuvailun kohteen ulkoasusta. Tiedot voivat koskea koko kohdetta tai sen osia kuten liiteaineistoa.
- Kenttään tallennetaan kuvailtavan aineiston tallennetyyppiin liittyviä informaatiokodeja.
- Merkitään kaikissa muissa aineistoissa paitsi ei painetuissa tekstijulkaisuissa, pakollisia tietoja ovat ainakin merkkipaikat 007/00-01
- Osakohteissa kenttään tallennetaan koodit sen perusteella, minkä tyyppiselle viestimelle tai tietovälineelle luetteloinnin kohde on tallennettu.
- Kenttä on yhteydessä tietueen kentiin 300 ja 336-338.

Nuottijulkaisut

Nuottijulkaisujen kontrollikentässä 007 käytetään merkkipaikkoja 00 Aineistoluokka = "q : nuottijulkaisu" ja 01 Erityismäärä = "u : määrittelemätön".

Äänitteet

CD-äänilevy

Kontrollikentässä 007 käytetään merkkipaikkoja 00 Aineistoluokka (s : äänite), 01 Erityismäärä (d : äänilevy), 03 Levyn soitt nopeus (f : 1,4 metriä sekunnissa), 06 Koko (g : 4 3/4 tuumaa tai 12 cm) ja 10 Valmistusmateriaali (m : muovi ja metalli). Lisäksi voidaan käyttää merkkipaikkoja 04 Äänikanavien määrä, 12 Äänentoiston erityispiirteet ja 13 Tallennus- ja säilytystekniikka.

Vinyyläänilevy

Kontrollikentässä 007 käytetään merkkipaikkoja 00 Aineistoluokka (s : äänite), 01 Erityismäärä (d : äänilevy), 03 Levyn soitt nopeus, 06 Koko ja 10 Valmistusmateriaali (p : muovi). Lisäksi voidaan käyttää merkkipaikkoja 04 Äänikanavien määrä, 12 Äänentoiston erityispiirteet ja 13 Tallennus- ja säilytystekniikka.

C-kasetti

Kontrollikentässä 007 käytetään merkkipaikkoja 00 Aineistoluokka (s : äänite), 01 Erityismäärä (s : äänikasetti), 03 Levyn soitt nopeus (l : 1 7/8 tuumaa sekunnissa), 06 Koko (j : 3 7/8 x 2 1/2 tuumaa) ja 10 Valmistusmateriaali (p : muovi). Lisäksi voidaan käyttää merkkipaikkoja 04 Äänikanavien määrä, 12 Äänentoiston erityispiirteet ja 13 Tallennus- ja säilytystekniikka.

SACD- ja SACD/CD-äänilevy

Kontrollikentässä 007 käytetään merkkipaikkoja 00 Aineistoluokka (s : äänite), 01 Erityismääre (d : äänilevy), 03 Levyn soitt nopeus (f : 1,4 metriä sekunnissa), 06 Koko (g : 4 3/4 tuumaa tai 12 cm) ja 10 Valmistusmateriaali (m : muovi ja metalli) (SAMA KUIN CD-levy). Lisäksi voidaan käyttää merkkipaikkoja 04 Äänikanavien määrä, 12 Äänentoiston erityispiirteet ja 13 Tallennus- ja säilytystekniikka. Merkkipaikoissa "04 Äänikanavien määrä" ja "13 Tallennus- ja säilytystekniikka" valitaan sopiva arvo. Merkkipaikassa 13 uudelleenjulkaistu äänite koodataan sen mukaan, miten ääni on alun perin tallennettu ja varastoitu.

DVD-AUDIO-äänilevy

DVD-Audio-äänilevyt perustuvat DVD-tekniikalle ja tukevat monikanavaääntä. Kontrollikentän 007 käyttö kuten SACD/CD-äänilevyissä.

Blu-ray-äänilevy

Blu-ray-äänilevyt ovat Blu-ray-formaatin mukaisia äänitteitä. Kontrollikentän 007 käyttö kuten SACD/CD-äänilevyissä.

Kelanauha

Kontrollikentässä 007 käytetään merkkipaikkoja 00 Aineistoluokka (s : äänite), 01 Erityismääre (t : ääninauhakela), 03 Levyn soitt nopeus (m : 3 3/4 tuumaa sekunnissa), 06 Koko (c : 7 tuumaa) ja 10 Valmistusmateriaali (p : muovi). Lisäksi voidaan käyttää merkkipaikkoja 04 Äänikanavien määrä, 07 Nauhan leveys, 08 Nauhan raitojen lukumäärä, 09 Levy/lieriö/nauha: tyyppi/sukupolvi, 12 Äänentoiston erityispiirteet ja 13 Tallennus- ja säilytystekniikka.

Verkkoäänite

Kontrollikenttiä 007 tarvitaan kaksi: 007(S) äänitteen mukaiset merkkipaikat: 00 Aineistoluokka (s : äänite) ja 01 Erityismääre (r - suorakäyttö, online) sekä 007 (C) elektronisen aineiston mukaiset merkkipaikat: 00 Aineistoluokka (c - elektroninen aineisto), 01 Erityismääre (r - suorakäyttö, online)

Videotallenteet

DVD-videolevy

Kontrollikentässä 007 käytetään merkkipaikkoja 00 Aineistoluokka (v : videotallenne), 01 Erityismääre (d : videolevy), 03 Väritys (c : monivärinen) ja 04 Videojärjestelmä (v : dvd). Lisäksi voidaan käyttää merkkipaikkoja 05 Ääni mukana tai erikseen (a : ääni mukana samalla viestimellä), 06 Äänilähde (i : videolevy), 07 Mitat (z : muu) ja 08 Äänikanavien määrä.

VHS-videokasetti

Kontrollikentässä 007 käytetään merkkipaikkoja 00 Aineistoluokka (v : videotallenne), 01 Erityismääre (f : videokasetti), 03 Väritys (c : monivärinen) ja 04 Videojärjestelmä (b : vhs (1/2 tuuman videokasetti)). Lisäksi voidaan käyttää merkkipaikkoja 05 Ääni mukana tai erikseen (a : ääni mukana samalla viestimellä), 06 Äänilähde (h : videonauha), 07 Mitat (o : 1/2 tuumaa) ja 08 Äänikanavien määrä.

Blu-ray-videolevy

Kontrollikenttiä 007 käytetään kuten DVD-levyissä (lukuun ottamatta kontrollikentän 007 merkkipaikkaa 04 Videojärjestelmä, jonka arvo on "s : blu-ray-levy").

HD DVD -videolevy

Kontrollikenttiä 007 käytetään kuten DVD-levyissä (lukuun ottamatta kontrollikentän 007 merkkipaikkaa 04 Videojärjestelmä, jonka arvo on "z : muu").

LD-videolevy

Kontrollikenttiä 007 käytetään kuten DVD-levyissä (lukuun ottamatta kontrollikentän 007 merkkipaikkaa 04 Videojärjestelmä, jonka arvo on "g : optinen videolevy, laserdisc").

Verkkovideo

Kontrollikenttiä 007 tarvitaan kaksi eli vähintään: 007 (V) videotallenteen mukaiset merkkipaikat: 00 Aineistoluokka (s : videotallenne) ja 01 Erityismääre (z - muu) sekä 007 (C) elektronisen aineiston mukaiset merkkipaikat: 00 Aineistoluokka (c - elektroninen aineisto), 01 Erityismääre (r - suorakäyttö, online)

Moniviestimet

Kontrollikentässä 007 käytetään merkkipaikkoja 00 Aineistoluokka (o : moniviestin) ja 01 Erityismääre (u : määrittelemätön). Tee lisäksi jokaiselle aineistotyyppille oma 007-kenttä!

Osakohdeluettelointi: Kontrollikentässä 007 käytetään merkkipaikkoja 00 Aineistoluokka (o : moniviestin) ja 01 Erityismääre (u : määrittelemätön). Osakohteet koodataan kulloisenkin aineistotyyppin mukaan.

008 - Informaatiokoodit (ET)

008-koodit suositellaan merkittäväksi mahdollisimman tarkkaan, koska niistä on hyötyä rajauksissa, hauissa, tilastoissa, kokoelmien kartoittamisessa, myöhemmissä konversioissa jne.

Ellei 008-koodia voida merkitä, suositellaan käytettäväksi koodia / = *ei koodattu* (täyttömerkki) mieluummin kuin tyhjää (#).

mp. 06 Julkaisuaajan tyyppi / Julkaisun tila

Luokittelee merkkipaikkoihin 008/07-10 (Julkaisu vuosi 1) ja 008/11-14 (Julkaisu vuosi 2) merkittävien julkaisu-aikojen tyyppin. Koodi valitaan samalla, kun määritellään sopivat vuodet merkkipaikkoihin 008/07-14. Vuosiluvut vastaavat kentän 264 vaihtoehtoja.

mp. 07-10 Julkaisuvuosi 1 ja mp. 11-14 Julkaisuvuosi 2

Julkaisu vuodet merkitään kuten [MARC 21 -formaatin esimerkeissä](#).

mp. 15-17 Maakoodi

Käytetään aina maakoodia, ei osavaltio koodia. Maakoodit merkitään nykyisten valtionrajojen mukaan. Esimerkiksi Neuvostoliiton aikaan Viron alueella julkaistun teoksen maakoodiksi tulee luetteloitaessa Viron maakoodi.

mp. 18-19 Musiikinlaji

Kenttää suositellaan käytettäväksi soveltuvin osin. Ellei sopivaa koodia löydy, käytetään "|| : ei koodattu". [Lista musiikinlajeista](#).

mp. 20 Nuottijulkaisun tyyppi

Nuottiaineistoissa valitaan sopiva arvo. Suomalaisessa kuvailussa ei käytetä arvoa "k" = laulupartituuri. Äänitteissä arvona on aina "n" = soveltumaton. [List a nuottijulkaisutyypeistä](#).

mp. 21 Äänet

Nuottiaineistoissa valitaan sopiva arvo, äänitteissä arvona aina "n" : soveltumaton". [Lista äänistä](#).

mp. 22 Kohderyhmä

Kohderyhmä eritellään, kun se ilmenee aineistosta (esim. koulujen oppimateriaalit), muuten valitaan "# : tuntematon tai ei eritelty".

mp. 23 Ilmiasu

Älä käytä 'ei koodattu'

Huom! arvo r (tavanomainen painojäljenne) tarkoittaa jäljennettä, esim. valokopiota, ei varsinaista painettua julkaisua

- 008/23 = # ei mikään seuraavista, sis.painettu
- 008/23 = o verkkoaineisto
- 008/23 = a, b, c mikrofilmi, mikrokuultokortti, mikrokortti

Jos aineisto on verkossa, on merkittävä 007/01 = r (suorakäyttö, online)

Jos aineisto on mikromuodossa, on merkittävä 007/00 = h (mikrotallenne)

mp. 24-29 Liiteaineisto 1-6

Kaikki merkkipaikat koodataan. Aakkosjärjestyksessä voidaan tallentaa kuusi eri koodia, jotka ilmaisevat äänitteen, nuottikäsikirjoituksen tai nuottijulkaisun liiteaineiston sisältöä. Jos tallennetaan vähemmän kuin kuusi koodia, koodit tasataan vasemmalle ja käyttämättömissä merkkipaikoissa on "# : ei liiteaineistoa".

mp. 30-31 Kirjallisuuslaji 1-2

Molemmat merkkipaikat koodataan: musiikkiäänitteissä sekä 30 että 31 "# : kohde on musiikkiäänite" ja nuottiaineistoissa vastaavasti sekä 30 että 31 "n : soveltumaton".

mp. 33 Transponointi ja sovitus

Merkkipaikkaa ei tarvitse käyttää.

mp. 33 Visuaalisen aineiston tyyppi (videotallenteet)

Käytetään soveltuvaa koodia (esim. v : videotallenne, b : moniviestin).

mp. 34 Menetelmä (videotallenteet)

Käytetään soveltuvaa koodia. Musiikkiaineistossa ei tarvitse käyttää.

mp. 35-37 Kieli

008-kielikoodi on sama kuin ensimmäinen 041-kentän a- (tai d-) osakenttä. Poikkeuksen muodostaa koodi zxx: jos tietueen 008ssa on kielikoodi zxx (ei kielellistä sisältöä, esim. soitinmusiikki), tietueessa ei voi olla 041 a- eikä d-osakenttää. Kun kohteessa on niin paljon kieliä, ettei ole käytännöllistä luetella kaikkien kielten koodeja, voidaan käyttää koodia *mul* (Useita kieliä) - tätä ei kuitenkaan suositella. Kielikoodi *und* tarkoittaa kieltä, jota luetteloiija ei kykene identifioimaan tai ihmisääntä, joka ei ole kieltä, esim. ei-kielellistä hyräilyä, joikua tai vokaliisia.

Jos aineiston kieli ei ole virallisella [MARC-kielikoodilistalla](#), mutta kielelle kuitenkin löytyy (ISO-)koodi, niin merkkipaikkaan voidaan merkitä koodi '|||' (ei koodattu) ja 041-kenttään tarkempi koodi.

mp. 38 Muunneltu tietue

Yleensä <tyhjä> = 'ei muunneltu'

mp. 39 Luetteloiva organisaatio

Kansalliskirjasto merkitsee tähän tyhjämerkin = 'Kansallisbibliografia / Kansallisdiskografia', muut kirjastot voivat merkitä koodin c = 'Luettelointiyhteistyö'.